

pež Gregorij XV. postavil posebno skupščino ter ji podelil oblast čez misijone po celem svetu, odslej je nek red v razširjanju sv. vere ter se širi ona čedalje bolj po Aziji, Indiji, po Afriki, po Ameriki in po Avstraliji. (Str. 111—148). Ali tudi sedaj ni brez krivih ver, brez tajnih društev ter izpodkopljejo ona, kjer jim je le mogoče, rada tla sv. kat. cerkvi. Na tem še ni nesreče dovolj ter še pritisne razkolniška, ruska cerkev od časa do časa z vso silo na kat. ljudstvo, kar ga biva po Rusiji in še posebej pri Poljakih. (Str. 148—163).

Zadnje poglavje razpravlja razmere, v katerih so sv. cerkev in pa poedine, večje države. Le-te so bile v nekaterih krajih vesele, v nekaterih pa prav žalostne. V novem času pa se zrak, če smem tako reči, čisti po sedanjem svetu ter je pódoba, da že uvidéva po malem, da brez sv. kat. cerkve ali celo zoper njo ni upanja — na boljše čase. (Str. 163—226).

Veliko je po tem takem berila na teh 226 straneh, a smem reči, da ga bralcu ne bode nikjer preveč, brž pa še kje premalo. In to lahko. Stvari, o katerih piše g. pisatelj, so zanimive, piše pa o njih tudi lepo in torej ni čuda, če se mili človeku djati bukve iz roke. Zato pa tudi lahko sodimo, da ne bode trud in delo, ki ju je g. kanonik zakopal v svojo „zgodovino sv. katoliške cerkve“, zakopan zaklad, to očivestno ne, kajti slovensko ljudstvo izkóplje ga prav gotovo ter si ga obrne vestno v svojo korist.

Maribor, meseca novembra.

Dr. Mlakar.

Pravične pritožbe.

(Konec.)

Za ponemčenje slovenskih ljudskih šol na spodnjem Štajarskem velike važnosti so nemško-liberalni šolski sveti. Zaradi tega si prizadeva nemško-liberalna stranka ondi mogoče veliko takih okrajnih šolskih svetov v svoje roke dobiti in pridržati. Bodi omenjeno, da imamo na Štajarskem okrajne zastope, ki poslujejo 3 leta. Ti volijo okrajne šolske svete vselej na 6 let. Tedaj pa računijo dobo poslovanja različno: ali od dne izvolitve, ali od dne, ko so dotični funkcijonarji bili zapriseženi. In tega se poslužuje nemško-liberalna stranka, da Slovencem štajarskim usili nemško-liberalnih okrajnih šolskih svetov. Tako je na primer v Kozjem bil stari nemško-liberalni okrajni zastop, čeravno mu je postavna doba poslovanja že zdavnej dotekla in je bil izvoljen in sestavljen že novi okrajni zastop in njegov odbor, še poklican, da je izvolil nov okrajni šolski svet. Nekaj podobnega zgodilo se je v Ptujju, le še nekoliko bolj čudno!

Tukaj je namreč meseca julija t. l. bil izvoljen nov slovenski okrajni zastop in tudi

precej konstituiran. Propadli nasprotniki uložili so mnogo ugovorov in pritožeb, ki so pa vse že od ministerstva notranjih zadev odbite kot neutemeljene in neopravičene. Kljub temu neče c. kr. namestnik štajarskih volilnih zapisnikov poslati na Dunaj, da bi ministerstvo pozročilo potrjenje novega načelnika po svitem cesarju. Povpraševal sem po uzrokih in reklo se mi je, da baje zavira celo reč neka pritožba zoper volitev, katero ima rešiti upravno sodišče, to se pa ni še dogodilo. Tukaj se moram res močno čuditi, kako morajo v Gradcu s takšnim uzrokom reč zavirati in odlagati. Kajti ugovori ali pritožbe so takšne, katere imajo ovirajočo moč v sebi, in takšne, ki je nemajo. Slednjim c. kr. namestnija v Gradcu pritožeb, katere gredó na upravno sodišče, nič do sedaj ni pristevala, ter je v Celju bila zoper nemško-liberalni okrajni zastop tudi do upravnega sodišča uložena pritožba, a c. kr. namestnija se na njo ni ozirala ter takoj potrebno ukrenila, da je bil novi načelnik potrjen. No, na Ptujju baje tudi drugega zadržka ni, nego pritožba do upravnega sodišča, a vendar se prisoja tukaj oni pritožbi ovirajoča moč. (Čujte! na desni.) In tako so časa dobili in ter so sklicali dne 10. oktobra t. l. stari okrajni zastop, ki je res izvolil nov nemško-liberalni okrajni šolski svet na šest let. (Čujte, čujte! na desni.) Po mojem menjenju je ta volitev popolnem nepostavna. Kajti prvič posluje stari okrajni zastop skoro jedno leto ali vsaj pol leta dalje, kakor mu zakon daje pravico in drugič on ni več polnoštevilen, štirje zastopniki so umrli, dva sta odložila mandate, jeden je zapal konkurzu. Kljub temu se pokliče ta stari okrajni zastop, izvoli nov okrajni šolski svet.

Manjkalo je mož, da je še kridatar moral iti volit.

Utegne pa kdo vprašati: Morebiti je pa že trebalo izvoliti nov okrajni šolski svet, morebiti mu je doba poslovanja dotekla? Nikakor ne. Okrajni šolski sveti poslujejo šest let in teh šest let še staremu okrajnemu šolskemu svetu (slovenskemu) ni doteklo. Ako jo računimo od dne, ko je bil konstituiran, doteče mu doba še le dne 5. aprila 1888.

Da torej Slovencem na Ptujju usilijo nemško-liberalen okrajni šolski svet, mora stari okrajni zastop iti volit, ki do tega nima nobene pravice več, in se mora staremu okrajnemu šolskemu svetu od njegove dobe vzeti pol leta. (Čujte, čujte! na desni).

To je vendar nekaj goropadnega. Slovenci so zoper to volitev pritožbo uložili na c. kr. namestnijo v Gradcu. Kako da bo ta ukrenila, tega ne vem. Ako pritožbi ne ustreže, obrnili se bodo Slovenci do tretje inštanice. Za ta slučaj pozivljem in prosim ekselenco ministerskega predsednika, naj daje stvar temeljito preiskati,

zlasti pa političnim gosposkam na Štajarskem ukazati, naj pazijo na avtonomne korporacije, da se bodo vselej strogo držale postavno jim za poslovanje odmerjene dobe, in volitev okrajnega šolskega sveta razveljaviti.

Končam svoj govor. Z ozirom na to, da pobiranje davkov, čeprav provizorično, sedanje razmere zahtevajo kot državno potrebo, bodem za-nj glasoval. Storim to tudi zaradi tega, ker je osoda večine v državnem zboru še negotova, njene razmere do vlade še nejasne in se jaz od nje sedaj nočem ločiti, bodem glasoval, da se prestopi v špeciuelno debato. (Dobro! na desni).

Gospodarske stvari.

Peščeno polje.

Kdor ima ugodno polje in dobre travnike, obojega pa še v pravi meri, njemu ni težko pridelovati žita dovolj in nakositi dovolj krme. Tak pač ima kaj za ljudi, pa tudi za živino in skupi še tudi denarja za potrebo. Ako ima veliko sreče, še prihrani si lahko kaj, da ima za otroke in tudi za-se, kedar odloži gospodarstvo.

Drugače pa se godi kmetu, ki ima sicer precej zemlje, toda njive so peščene ali prodnate, travniki pa mokri, njemu izpodletti marsikatera žetev in marsikatera košnja mu ne plača še koscev. Kako si če on opomoči? Lahko mu to delo ne bode, če se ga tudi loti, vendar pa se da s časom kaj storiti ter je mogoče, da se tako zemljišče vzboljša in to izdatno vzboljša.

V naslednjem opozorimo posestnike tacihi zemljišča na nekatera dela, ki so na vsak način vzboljševanje enacihi zemljišč. Le-tem zemljiščem se pomaga namreč s tem, da se napravi bolja prst, to pa se stori na različne načine, gledati je na to, da se prst nareja rodovitna in tedaj da vzprejema in obdržuje mokroto. To se godi v časih že s tem, da se preorje globlje, če je mogoče tudi prekoplje. Pri nas se godéva to še vse premalo, kedar pa se godi, naj se opravi to delo jeseni! Ako se pa izgodi to spomladi, tedaj se ravno mokroti zapera pot in tudi gnojilo pojde v izgubo.

Kar se tiče gnojenja, mora se to zgoditi tudi jeseni, kolikor je le mogoče. V to služi gnoj, ki ne dela toliko toplote, tedaj kaže na tako polje goveji gnoj, svinjski odpadki ali tudi gnojnica, nikakor pa ne ovéji ali konjski gnoj. To gnojenje ima posebno na njivo spraviti dušika, fosforne kisline ali kalija. Dušika je skoraj vselej zadosti v navadnem gnoju, kakor se dela v hlevih, fosforne kisline ali kalija pa ni v tacem gnoju dovolj, le-te reči je treba torej ti kupiti, to pa v umetnem gnoju.

Kar se tiče potlej dela in setve, ki kaže na takem polju, to moremo le toliko reči, da

se va-nj najbolje seje tako silje, ki si dela samo senco. Ako se seje drugo, izsuši se prst preveč v vročini, ki nastaja poleti, pa tudi gnoj, to je gnojivne snovi izhlapijo rade, ne da bi že poprej kaj koristile.

Korenje.

Pri nas so svinje lepo premoženje, ako jih dobro redimo in v pravem času spravimo na trg, to je, ako skrbimo za to, da so brž ko brž debele. Za izrejo svinj pa je korenje važno. Tedaj pa je tudi skrbeti, da ga imamo dovolj, ne da nam za to zmanjka polja za drugo silje.

Korenje kaže torej sejati v drugo silje, tako, ki je tako sredi poletja že zrelo. To pa je rž, pšenica in enako silje. Kedar se poženje le to, ostane korenje na polju, opleje se ali tudi, kjer sejó na vrste, preorje. Kdor tako ravna s korenjem, ni še doslej tega obžaljeval. To pa je v gospodarstvu že veliko. Kedar še ima delo kaj dobička, tedaj ni zastoj.

Sejmovi. Dne 3. novembra v Konjicah in na Planini. Dne 4. decembra v Šmarju. Dne 5. novembra pri sv. Miklavžu na polju in v Ivniku. Dne 6. decembra na Dobrni, v Lučanah, v Sevnici, v Cmureku in v Vuzenici.

Dopisi.

Iz Celjske okolice. (Občinska volitev.) Kar naenkrat imamo dve volitvi, za deželni zbor in za občinski zastop. V naši občini se moramo Slovenci dobro postaviti, da pri prvi zmagamo z našimi volilnimi moži, pri drugi pa, da dobimo večino v zastopu. Volitev v občinski zastop bode še le po novem letu, pa moramo vže sedaj delati in paziti, kajti nemškutarji, bodo kakor pred 3 leti vse mogoče zvižaje in goljušje počeli, da bi naše volilce premotili, ter jih potegnili na svojo plat. Posebno pa je treba paziti in opozoriti posestnice (vdove), ki imajo pravico po oblastilih voliti, da jih nemškutarji ne opeharijo in jim ne izvabijo pooblastila, da še same ne bi vedele, kedaj in kako. V svarilo naj služi sledeči primer: Ko so bile letos volitve za občinski odbor v Škoflji vesi, lovili so nemškutarji tudi po Celjske okolici, pri ženskah, ki imajo posestva v Škoflji vesi, pooblastila. Tako je prišel tudi nek dobro znan nemškutarček k nekej vrlej slovenskej ženi na Starem gradu z listkom, ter se je med njima vršil ta-le pogovor: On: Podpišite ta le listek. Ona: Kaj pa je to? On: To podpišite, to je za to, da bo za vse kmete prav; to je za to, da bo štibra nižja. Ona: Jaz si vendar ne upam podpisati. On: Morate podpisati; to morajo vsi podpisati; kdor ne bo podpisal, dobi 5 gld. kazni. Žena pa vendar ni hotela podpisati, češ, Bog vé, kaka lumparija